

За ДС, политическото говорене и правилната стратегия

Написано от Христо Христов
Понеделник, 14 Март 2011 13:59

„Самият факт, че президентът, който също е част от бившата ДС, не реагира адекватно за отзоваването на посланиците, съпричастни към ДС, говори, че е нанесен сериозен удар на бившата ДС“.

Изявлението е на министърът на вътрешните работи **Цветан Цветанов**, направено от него в събота (12 март) при посещението му в Смолян.

Това не е първото политическо говорене, в което висш представител на управляващата партия ГЕРБ прави препратки към бившата Държавна сигурност и нейните представители във властта от средите на опонентите, какъвто е президентът Георги Първанов.

Няма да бъде и последното изявление в полемиката за Държавна сигурност.

Нещо повече, от декември 2010 г., когато стана ясно, че близо 50 процента от висшата дипломация е свързана с ДС, темата за връзките, зависимостите и влиянието на бившия репресивен апарат на БКП е особено актуална.

⋮

ДС като пречка в управлението на страната

За ДС, политическото говорене и правилната стратегия

Написано от Христо Христов
Понеделник, 14 Март 2011 13:59

Според Цветан Цветанов напрежението в средите на бившата ДС допълнително е наелектризирано от стъпките на ГЕРБ с предаването на досиетата на комисията и даването на възможност да бъдат публично оповестени ръководни имена, свързани с ДС. *„Тази страница трябваше да бъде затворена още в самото начало на прехода”, смята вътрешният министър.*

По думите му „всичко, което сме наблюдавали през последните 20 години, и актьорите в тези събития, са били добре режисирани от режисьорите на Държавна сигурност”.

Преди малко от месец, на 8 февруари чухме същите констатации и от министър-председателя **Бойко Борисов**. Тогава той заяви, че *„хора от бившата Държавна сигурност има на ключови места и във всяка една ситуация те могат и съответно да измислят своята стратегия, тактика, и да влияят на обществото. И сега виждате, когато почнахме и посланиците дори да връщаме и да вземаме неотклонен курс - извадихме включително от кабинета единствения министър, който имаше досие, каква яростна съпротива отвсякъде се появи срещу правителството”.*

Той дори смята, че *„неслучайно навсякъде са си поставили хора във всички места, които да спират устрема на държавата, на обществото, да прекършват всички инициативи”.*

Борисов върна лентата в началото на прехода: *„Преди 22 години това е било планирано - да се отчаем и да спрем. Неслучайно и днешни водещи и то вдясно политици тогава са казали „трябва така да се конструираме, така да се обединим, че след време, когато се явят демократични партии и движения, да можем непрекъснато да ги връщаме в изходно положение, народът да се отчае и да си стане нашето, това, което сме си планирали”.*

През януари 2011 г. в разгара на скандала със СРС-та вътрешният министър също директно заяви, че *„Президентът Георги Първанов, човекът с много "титли" Алексей Петров и влиятелни фигури от бившата Държавна сигурност (ДС) стоят зад атаките срещу правителството”.*

За ДС, политическото говорене и правилната стратегия

Написано от Христо Христов
Понеделник, 14 Март 2011 13:59

Важни, но не достатъчни стъпки

Още след излизането на решението на комисията по досиетата за посланиците-агенти през декември 2010 г. премиерът Бойко Борисов призна, че в ГЕРБ за подценили проблема с Държавна сигурност. Примерите за наситено политическо говорене по един сериозен и нерешен през целия преход проблем са важни, но ще остават само констатации в общия дебат за комунистическото минало без да имат реален принос за промяна.

Вярно е, че премиерът предприе смел ход с изваждането от кабинета на свързаните с ДС министър Божидар Димитров и зам.-министър Павлин Димитров. По този начин правителството стана първото от началото на прехода, в което Държавна сигурност няма присъствие.

Министерският съвет също така [поиска отзоваването на посланиците-агенти от президента Първанов](#), който до момента не е отговорил официално и на практика е блокирал връщането на 35 действащи посланици.

От ГЕРБ обявиха, че [няма да допуснат в листите на партията](#) за предстоящите местни избори наесен кандидати, свързани с ДС.

Това обаче са решения, които не са част от ясно заявена стратегия за решаване на проблемите, завещани от комунистическото минало и в частност от ДС. Те по-скоро са продукт на действия, продиктуването от конкретни обстоятелства и ситуация.

Още повече, че тази политика не е последователна. Показателно в това отношение е назначаването от Борисов на бившия шеф на ДАНС **Петко Сертов**, кадрови служител на ДС, за зам.-шеф на новата структура за борба с корупцията БОРКОР, което предизвика остри политически реакции.

Необходимостта от ясна стратегия

За ДС, политическото говорене и правилната стратегия

Написано от Христо Христов
Понеделник, 14 Март 2011 13:59

Поради липсата на стратегия ГЕРБ започва да повтаря грешките на СДС от 1992 г. и 1997 г., когато не бяха предприети пълноценни и адекватни действия за прекъсване на влиянието на ДС не само върху политическите, но и върху икономическите процеси.

Тогава [СДС не изпълни обещанието си да приеме лустрация](#), да освети присъствието на агентите на ДС в политиката, икономиката, медиите и да отвори широко архивите на Държавна сигурност за изследване. СДС не направи и друго важно нещо – не извърши реструктуриране и реформа на сектора за национална сигурност.

Затова днес ГЕРБ се нуждаят от стратегия, чието прилагане да има траен оздравителен ефект върху метастазите, които са образувани от липсата на последователна държавна политика в продължение на 21 години по отношение на влиянието на комунистическото минало и ДС върху процесите за демократизиране на страната.

Няколко са опорните точки в подобна стратегия, която е прилагана и се прилага в страните от бившия Източен блок като Полша, Чехия бившата ГДР, дори в Румъния, благодарение на което те разрешават проблемите от миналото далеч по-безболезнено.

Въпросът за лустрацията – решение чрез национален референдум

На първо място е въпросът с необходимостта от прилагането на лустрация. ГЕРБ биха могли много елегантно да поставят този въпрос пред един от сериозните им опоненти – президента Георги Първанов. Това може да стане като поискат от него да насрочи референдум (това е едно от неговите правомощия) по въпроса дали в България следва да бъде приложена лустрация по отношение на бившите кадри на тоталитарните организации и на Държавна сигурност.

За ДС, политическото говорене и правилната стратегия

Написано от Христо Христов
Понеделник, 14 Март 2011 13:59

По този начин ГЕРБ няма да наложи едностранно виждане, а ще даде възможност обществото да реши такъв важен въпрос. В същото време президентът ще бъде поставен пред дилемата дали да продължи да брани интересите на ДС (самият той би станал потърпевш от една евентуална лустрация) или да покаже, че гласът на нацията е по-важна от неговото политическо настояще.

Задължителна реформа на сектора за национална сигурност

На второ място ГЕРБ следва да извършат отлаганата с години реформа в сектора за сигурност. Сега те берат „плодовете“ на тройната коалиция с изкуствено създадената ДАНС, която от началото на мандата на правителството е източник на скандали. Премиерът Борисов допусна стратегическа грешка като остави в полето на президента подчинеността на две много важни специални служби – Националната разузнавателна служба и Националната служба за охрана.

Абсолютно неприемливо е, че да работят вече 21 години без устройствени закони и на практика да не подлежат на никакъв контрол като се водят по архаични разпоредби, приемани навремето с укази на председателя на вече несъществуващия Държавен съвет от 1990 г.

През 1998-1999 г. правителството на Иван Костов се отказа да ги реструктурира, за да избегне неминуем разрыв с тогавашния президент Петър Стоянов и това се оказа стратегическа грешка. На следващите избори Стоянов загуби безславно и службите минаха в подчинение на Георги Първанов.

Твърдението, че с реструктурирането на тези служби ще се изземат правомощия на държавния глава е дълбоко невярно. Правомощията на Министерския съвет по отношение на националната сигурност са ясно и точно изразени в чл. 105, ал. 2 от конституцията.

Ако в ГЕРБ мислят, че промените не се налагат, защото следващият президент ще бъде избран от тяхната партия, то вероятно ще допуснат същата грешка, както и СДС през 2001 г.

За ДС, политическото говорене и правилната стратегия

Написано от Христо Христов
Понеделник, 14 Март 2011 13:59

Реформирането на НРС и НСО далеч не изчерпва цялостното реструктуриране на сектора за сигурност. Архивните документи показват, че още през 1990 г. при трансформирането на ДС в нови специални служби БКП е следвала такава стратегия, чрез която да продължи да има контрол и влияние над тях. Многобройните примери, които могат да бъдат дадени по време на прехода, показват, че са създадени прекалено много структури, които произвеждат политически скандали и злоупотреби с информация и използване на СРС, вместо работа в името на националните интереси.

Ако Бойко Борисов действително желае и неговото управление да не попада под ударите на паралелната власт на ДС, то реформата в сектора на националната сигурност е задължително условие. В противен случай кабинетът му със сигурност ще има съдбата на правителствата на СДС.

Още по-широко отваряне на досиетата

На трето място в правилната стратегия влиза още по-широко отваряне на досиетата. Това означава приемането на изменения в сега действащия закон за досиетата, в които в проверките на комисията да попаднат необхванати от закона сектори и групи лица с важно обществено значение.

Задължителна е и поправката на закона, с която проверката на медиите и журналистите да не се извършва само от 2006 г. (когато беше приет закона) насетне, а да е валидна, както при останалите три власти – законодателна, изпълнителна и съдебна – от 10 ноември 1989 г. Очевидно това е пропуск в закона, чиято дел е да бъдат скрити агентите и запазено влияние върху тях в медиите от времето на прехода.

Комунистическият режим и ДС да влязат в образователната политика на правителството

На четвърто, но не и на последно място е приемането на пакет от мерки в образователната политика, с които в образованието да влезе много по-широко изучаването на комунистическата епоха и в частност на нейния репресивен апарат – Държавна сигурност. Нещо, което не направи нито едно предходните политически мнозинства.

Поради тази причина, когато днес слушаме политическо говорене за Държавна сигурност, то няма как да достигне и да бъде разбрано от младите българи, които вероятно са чували много повече са НЛО отколкото за ДС.

Тези мерки биха имали сериозен ефект върху българското общество и онази част от него, която още носи разочарованието си от неефективната политика в това отношение на десницата през 1997-2001 г. Западните съюзници също ще се уверят, че могат да имат доверие на управляващите, които да не са подвластни и зависими от превъплъщенията на сенките от комунистическото миналото и са в състояние да разрешават далеч по-важни проблеми.

Без подобна стратегия, която да се проведе последователно и без компромиси, Бойко Борисов и ГЕРБ се обричат да споделят съдбата на предишни управления, които са се отказвали да приложат нужния оздравителен процес върху влиянието на ДС и впоследствие са се оказвали губещи.